N°. 2056. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 27 JANUARIJ.

[illegible] AMSTERDAM, 26 Januarij.

Er is onlangs [illegible] en verscheidene bladen hebben daaraan hun bijval geschonken — door het *Handelsblad* betoogd, dat Nederland zich bij de neutraal-verklaring, door Denemarken en Zweden in de wereld gezonden, behoort aan te sluiten. Niet zonder grond is daar tegen opgekomen de *Amsterdamsche Courant*, die ditmaal, hetgeen haar zelden gebeurt, eene goede zaak voor had, en desniettemin niet afweek van hare gewoonte om gebrekkig te verdedigen wat zij onder hare bescherming neemt. Opmerkenswaard is het talent, dat het voornaamste ministerieel orgaan soms aan den dag legt, wanneer het, ook zelfs als het regt op hare zijde is, steeds gelegenheid weet te geven om zich in het ongelijk te doen stellen.

Het vraagstuk is intusschen niet zoo bezwaarlijk op te lossen. Het *Handelsblad* heeft zich opgewonden door de groote behoefte, die Nederland gevoelt om neutraal te blijven; het is, vermoedelijk naar aanleiding van het noordelijk manifest, onbedacht overgegaan tot de bewering, dat ons gouvernement zich neutraal moest verklaren, gelijk en met Denemarken en Zweden.

Ongetwijfeld is er niemand dwaas genoeg in Nederland, om onzen kleinen Staat een aktief deel te willen laten nemen aan den strijd in de Oostersche quæstie. Zoo wij nog gaarne spreken van den tijd, toen wij sterk waren tegenover de toenmaals verdeelde en verzwakte Mogendheden van Europa, men verblinde zich daarom toch niet omtrent onzen, sinds merkelijk gedaalden, invloed op het Europeesch Statenstelsel. Onze roem is groot in het verleden, maar onze eischen voor het tegenwoordige zijn zeer zedig, misschien al te zedig. Onze zedelijke kracht heeft geleden, omdat het regtmatig zelfvertrouwen, dat onze voorvaderen bezaten, heeft plaats gemaakt voor eene overdrevene kleinschatting van onze verminderde stoffelijke magt. Wij hebben alzoo aan twee kanten en dubbel verloren. Wij zouden zedelijk en stoffelijk magtiger zijn, dan wij vermoeden, als wij noch wat van den vreemde komt te hoog, noch wat van ons is te laag waardeerden. Maar het is eene jammerlijke *manie* [illegible], om, middelerwijl men te regt veel op heeft met zijn vaderland, toch van den anderen kant en in strijd met die hoogschatting, te veel ontzag schijnt te hebben voor elken buitenlandschen invloed, te weinig voor den Nederlandschen. Dat breekt onze zedelijke kracht, die daarenboven niet weinig schade lijdt door onze inwendige verdeeldheden en twisten. Maar het is niet ons plan om daarover van daag uit te weiden; wij doen zulks later. Genoeg is het te hebben aangetoond, dat er niet aan wordt gedacht, om aan Nederland eene andere dan neutrale rol te doen innemen.

Is het daarom wenschelijk zich bij Denemarken en Zweden aan te sluiten? Is het daarom noodig zich neutraal te verklaren? Voor het oogenblik noch het een noch het ander.

Een verbond met Denemarken en Zweden kan ons in de Europeesche verwikkeling thans niets baten. Welke diensten zouden ons Denemarken en Zweden kunnen bewijzen in een algemeenen oorlog tusschen de groote Mogendheden? Volstrekt geene. De toestanden verschillen, evenzeer als de gevaren die hen en ons bedreigen.

Ginds heeft men Ruslands overheersching te vreezen, waarom men daar steeds Frankrijk en Engeland tot bondgenooten zal hebben. Hier hebben wij binnenslands ons tegen Frankrijk te wapenen, en daarbuiten onze koloniën aan de begeerlijkheid van Engeland te ontrekken. Daarom zal Rusland steeds, en beurtelings Frankrijk en Engeland onze bondgenooten worden, naar gelang der eischen, die aan ons gedaan worden. Maar Frankrijk en Engeland zullen steeds trouwlooze bondgenooten voor ons zijn, en zelfs Pruissen, dat er naar streeft om eene zeemogendheid te worden, is niet gansch te vertrouwen; middelerwijl Frankrijk en Engeland, omdat hunne belangen zulks allezins vorderen, niet ligtelijk aan de Noordsche vorsten zullen ontvallen.

Hoe kan in zulken toestand nu het Noorden ons voordeelig zijn? Hoe kunnen wij iets tot beveiliging van het Noorden aanbrengen? Wij zien dat niet. Elk verbond buiten een handelsverdrag, met Denemarken en Zweden is alzoo voorshands als nutteloos te achten, en daarom schadelijk, naar den regel dat *omne nimium nocet*, die vooral in de diplomatie geldt. Het is mogelijk dat er verwikkelingen in Europa ontstaan, die de toestanden en gevaren veranderen, en die alzoo een verbond met onze noordelijke buren nuttig en wenschelijk maken. Maar dan is dan. Als die tijd mogt aanbreken, dan zal ook de gelegenheid bestaan om te doen wat hij zal vorderen.

Is eene neutraal verklaring noodig om van onze neutraliteit te doen blijken? Geenszins. Wij zijn van zelf neutraal door dat wij ons, hetzij aan een betwist belang, hetzij aan een tusschen twee of meerdere Mogendheden gevoerden oorlog onthouden. De verklaring van onze neutraliteit komt eerst dan te pas, als een of andere Mogendheid ons zal willen slepen in den kamp dien zij beraamt of bereids heeft aangevangen, en dan nog is het niet altijd, alhoewel meesttijd, noodig daaraan openbaarheid te geven. In het bijzonder geval, dat wij bespreken, hebben Denemarken en Zweden hunne neutraliteit luide moeten doen klinken, omdat Rusland, dat in lange na geen vriendelijk nabuur is, de medewerking had gevorderd, en de weigering zal hebben opgenomen als een grief, die thans wel ongewroken moet blijven, maar daarom niet in het vergeetboek mag worden opgeschreven. Maar juist omdat de neutraal-verklaring van de eene zijde eene grief is, daarom is zij van de andere zijde eene verdienste, die hoog wordt geschat door Franschen en Engelschen, die ten minste nu omtrent de Noordzee gerust kunnen zijn. En dewijl de Denen en Zweden de schadelijke gevolgen van [illegible] inzagen, is het zeer natuurlijk, dat zij ook de voordeelen daaraan verbonden willen inzamelen. Van daar de openbaarheid hunner verklaring.

Maar wat hebben *wij* nu daarmee te maken? Er is niemand, die van onze medewerking voor als nog spreekt. Wij zouden ons minstens belagchelijk kunnen maken met haar ongevraagd te weigeren. Want mogt zij later worden opgeëischt door eene of meerdere der groote Mogendheden, dan zou ons belang kunnen vorderen en ons kunnen noodzaken, om de luid verklaarde neutraliteit op te zeggen, en ontrouw te worden aan het eenmaal onvoorzigtig en zeker met noodelooze voorbarigheid gegeven woord.

Het ministerie handelt zeer wijs met zich van den raad, door het *Handelsblad* zoo onbedacht gegeven, niet te bedienen, om liever vrij en ongebonden de omstandigheden af te wachten, ten einde onze gedragslijn te kunnen inrigten naar gelang van den keer, dien de zaken in Europa zullen nemen.

Het rood-protestantsche blaadje, dat, uit nijd en spijt, zich aan de waarheid heeft vergrepen, zijnen lezers diets makende, dat den dag voor het koncert ten behoeve van de armen der *Vereeniging van den H. Vinceutius* »in al de Roomsche Kerken te Amsterdam de geloovigen nadrukkelijk waren aangespoord, om er zich heen te begeven," deswege door ons op de vingers getikt, zoekt thans zijne waarheidsliefde te redden door te vertellen, »dat de nadrukkelijke aansporing niet daags voor het concert plaats heeft gehad, doch *nog een dag* vroeger — Zondag." Dat mag heeten, maar naar de dingen slaan! Het blaadje in quæstie slaat thans zoowel als vroeger mis. Op den aangeduiden zondag, evenmin als op een zondag, of op eenen anderen dag is er in eene kerk, laat dan staan in alle katholieke kerken der hoofdstad, ook maar met één enkel woord van het *Vincentius*-koncert sprake geweest. Het booze blaadje moge in 't verzinnen een volgenden keer gelukkiger zijn.

Wij lezen in het laatste Nommer van den *Nederlander*:

»Wij hebben gisteren den brief van Prof. *Mulder* medegedeeld.

»Nu ontvangen wij deze regels van den Wel-Eerw. heer *Montijn*.

»Aan de redactie van de *Nederlander*:

»Gaarne berigt ik u, dat ik, *vóór de afzending van het adres aan Z. M., met den Hoogleeraar Mulder over de geheele zaak geen enkel woord gewisseld heb. Vóór dien tijd is de Hoogleeraar niet bij mij gekomen, heeft hij mij geene mededeeling gedaan, geene ondersteuning gevraagd, geene vergedrevene voorzigtigheid toegeschreven, geene bedreigingen doen hooren, tot niets overreed. Ook hebben de Hoogleeraar en ik toen geene invloedrijke mannen bijeengeroepen.* Dit alles is geheel bezijden de waarheid. — Hiermede meenende aan uw verlangen voldaan te hebben, noem ik mij hoogachtend

Ch. G. Montijn.

»Dr. *Kemink* bepaalt zich bij de herhaling van hetgeen hij, *onze Correspondent*, in n° 1093 gezegd heeft: de hoogleeraar *Mulder* heeft aan het ontstaan van het Utrechtsche Adres GEEN HET MINSTE DEEL GEHAD."

Wij hebben aan het bovenstaande niets toe te voegen, dan dat wij met klimmende belangstelling het antwoord des auteurs van *De Aprilbeweging* te gemoet zien.

Wij zijn thans in staat de tekst mede te deelen van het belangrijk arrest door den Hoogen Raad uitgebragt, ten aanzien van het eigendomsregt der fabrieken op de kerkhoven. (Zie ons Nommer van gisteren.)

De Hooge Raad der Nederlanden,

Partijen gehoord;

Gehoord den advokaat-generaal Gregory, namens den prokureur-generaal, in zijne konklusie, strekkende tot verwerping van den eisch tot kassatie, met veroordeeling van de eischeresse in de kosten.

Gezien de stukken;

Overwegende ten aanzien van het voorgestelde middel van kassatie, schending en verkeerde toepassing van het dekreet van 7 Thermidor jaar XI, [illegible] toepassing van het dekreet van 23 Prairial jaar XII en het organiek dekreet van 30 Dec. 1809, omdat het hof, aannemende de gronden des eersten regters, beslist heeft, dat de kerkhoven, al behoorden die vroeger aan de fabrieken, niet zijn begrepen onder de goederen bij het eerstgenoemd dekreet aan de kerkfabrieken gerestitueerd;

Dat de eischeresse tot cassatie bij het vonnis des eersten regters in hare vordering tegen den verweerder, betreffende het kerkhof de Wijlré, door haar als eigenaresse van dat kerkhof ingesteld, niet ontvankelijk is verklaard, op grond dat, aangenomen dat uit kracht van dat edikt van Joseph II, hetzij uit kracht van eenige andere wetsbepalingen, het kerkhof van Wijlré, vroeger de eigendom der kerkfabriek te Wijlré geweest is, het besluit van 7 Thermidor XIde jaar, waarop de eischeresse zich tot bewijs van haren eigendom had beroepen op de kerkhoven niet toepasselijk was, en zij zich alzoo ten onregte de hoedanigheid van eigenaresse van het vermelde kerkhof heeft toegschreven.

Dat het hof, bij het bestreden arrest, aannemende die motieven, hetzelve vonnis heeft bevestigd, en daardoor zonder in het onderzoek te treden van of te beslissen omtrent den vroegeren eigendom der kerkfabriek, dien eigendom alleen veronderstellenderwijze heeft aangenomen, en dien ten gevolge zijne uitspraak enig en alleen heeft doen rusten op de stelling, dat ook in dat veronderstelde geval het besluit van 7 Thermidor jaar XI op de kerkhoven niet toepasselijk is.

O. dat art. 1 van dat dekreet bepaalt, dat de niet vervreemde goederen der fabrieken (*les biens des fabriques non aliénés*) aan hunne vroegere bestemmingen teruggegeven worden (*sont rendus à leur destination*);

Dat hieruit volgt, dat al wat vroeger aan de fabrieken had behoord, en op het tijdstip van de uitvaardiging van het dekreet niet was vervreemd, onder die teruggave is begrepen en alzoo ook de kerkhoven, die vroeger aan de fabrieken toebehoorden, ten zij men konde aantoonen, dat dezelve vóór het dekreet door den staat reeds waren vervreemd;

Dat van zoodanige vervreemding, hetzij door eene daad van openbaar gezag, hetzij door vroegeren verkoop niet blijkt;

Dat noch de eerste regter, noch het hof, en evenmin de verweerder dit heeft aangevoerd, noch aangetoond, doch die vervreemding ten behoeve van de gemeenten hebben zoeken af te leiden uit dekreten, na dat van 7 Thermidor XIde jaar uitgevaardigd, en speciaal uit het dekreet van 30 December 1809, welker verkeerde toepassing alsmede door de eischeresse tot cassatie is beweerd.

[illegible] van welke veronderstelling men bij die decreten omtrent den eigendom der gemeenten mogt zijn uitgegaan, dit vast staat, dat al hetgeen die decreten ten dien aanzien mogten bevatten, alleen als aanwijzende of verklarende, en in geen geval als den eigendom toekennende kan worden aangemerkt en reeds daarom onvoldoende is, om aan eene stellige vroegere toekenning, zoo als onbepaald bij het decreet van 7 Thermidor jaar XI, ten behoeve der kerkfabrieken heeft plaats gehad, te derogeren, of over het eenmaal en onherroepelijk teruggegevene, ten behoeve van anderen te beschikken;

O., dat eene zoodanige wederregtelijke terugneming niet mag worden verondersteld, en eene gezonde uitlegkunde vordert, om, zoo die decreten met het vroegere decreet zijn overeen te brengen, aan eene verklaring in dien zin de voorkeur te geven.

Dat dit werkelijk met de aangevoerde dekreten het geval is, daar het decreet van 23 Prairial jaar XII verordeningen omtrent het begraven inhoudende, zeer wel kan, en alzoo moet verklaard worden in dien zin, dat daarbij alleen sprake is van de begraafplaatsen, die aan de gemeenten toebehooren, en dit geenszins het denkbeeld van andere begraafplaatsen, aan anderen toebehoorende, zelfs ook aan zedelijke ligchamen uitsluit; als waardoor al het uit dit dekreet afgeleide vervalt en zonder toepassing is, terwijl ook het organieke dekreet van 30 December 1809 alleen in verband met dat van 23 Prairial met eenigen schijn van grond kunnende worden aangevoerd, op zich zelf zeker met het dekreet van 7 Thermidor jaar XI zeer vereenigbaar is en zelf grond oplevert, om daarin de bevestiging van dat dekreet te vinden, en zeker het dekreet van 7 Thermidor jaar XI in den algemeenen zin, daaraan toegekend, niet in den weg staat, noch daarmede in strijd is;

O., dat alzoo de vervreemding der kerkhoven noch vóór, noch na het dekreet van 7 Thermidor jaar XI zijnde aangetoond, en alle niet vervreemde goederen, vroeger aan de fabrieken behoorende, bij dat dekreet aan dezelve zijn toegekend, hetzelve ook op de kerkhoven toepasselijk is; en zoo wel het hof als de eerste regter, door het tegendeel te beslissen, art. 1 van dat decreet heeft geschonden, en door uit de verder door de eischeresse aangehaalde dekreten de vervreemding derzelve ten behoeve der gemeenten af te leiden, die decreten en de daaruit ingeroepen bepalingen verkeerd heeft toegepast, en dat mitsdien het aangevoerde middel tot cassatie is gegrond;

Overwegende echter, dat noch de eerste regter, noch het hof omtrent den vroegeren eigendom der eischeresse van het kerkhof in geschil, eenige bepaalde beslissing heeft gegeven, en alzoo in deze geen uitspraak omtrent de beweerde niet ontvankelijkheid kan worden gedaan, terwijl daarteboven ook nog in geen onderzoek omtrent de vordering zelve is getreden.

Vernietigt het arrest, door het provinciaal geregtshof in Limburg, op den 20 Oktober 1851, tusschen partijen gewezen, en op nieuw regtdoende, en doende wat het hof had behooren te doen, vernietigt tevens het vonnis der arrondissements-regtbank te Maastricht, den 27 Junij 1850 tusschen partijen gewezen, mitsgaders het daartegen ingesteld hooger beroep, en verwijst deze zaak naar gemelde regtbank, om, met inachtneming van deze uitspraak, de zaak verder te behandelen en te beslissen en veroordeelt de verweerders in de kosten van hooger beroep en van kassatie.

20 Januarij 1854.

Z. M. heeft eervol ontslag verleend aan den Heer Mr. J. G. van Nes, op zijn verzoek, als hoogheemraad in het kollegie van den Lekdijk bovendams (Utrecht); en benoemd: tot heemr. in het dijksbestuur van het Nieuweland van Altena (N.-Brab.), de HH. C. van Dusseldorp en J. van den Heuvel; in het dijk- en Polderbestuur van Oijen (N.-Brab.) de heeren J. Lagarde tot dijkgraaf, J. van Vugt tot heemraad en W. C. van der Kaay tot penningm.; tot lid van het dijk- en polderbestuur het Laaghemaal (N.-Br.) den Heer G. Pompen; in het dijk- en polderbestuur van Neerloon (N.-Br.), de Heeren T. Bruysten tot dijkgraaf, en A. J. Kerkhoff, A. Kerkhoff en H. van Aar tot heemraden; tot hoogheemraden van Delfland, de Heeren L. H. Viruly van Kesenburg en Mr. G. B. Emants, tot dijkgraaf 's Lands van Hagestein (Zuid-Holland), den Heer J. J. Cambier; tot heemraden van het waterschap Bijerland (Noord-Holland), de Heeren J. Buys 't Hooft, E. F. de Cock en P. Langeveld Pz.; tot gezworen van den polder Baarland (Zeeland), den Heer J. Traas; tot hoogheemraad van den Lekdijk bovendams (Utrecht), den Heer Jhr. Mr. J. P. Strick v. Linschoten v. Vlooswijk; tot lid van het dijksbestuur der Zeven Grietenijen en de stad Sloten. (contributie zeedijken Friesland), den Heer O. R. van Andringa de Kempenaer.

Z. M. heeft benoemd: tot lid der prov. kommissie van geneesk. onderzoek en toevoorzigt te Zwolle, Dr. J. H. Peters, te Kampen; tot lid dier kommissie te Arnhem, Dr. G. J. Luchtmans, te Zutphen; tot lid dier kommissie te 's Gravenhage, Dr. G. C. B. Suringar, hoogleeraar te Leyden; tot lid dier kommissie te Dordrecht, A. F. van der Vliet, apoth. te Rotterdam, en zulks ter vervanging van A. G. de Graaff, eervol ontslagen; tot lid dier kommissie te 's Hertogenbosch, [illegible] van Houten, apoth. te 's Hertogenbosch, en zulks ter vervanging van A. S. van Hal, eervol ontslagen.

Z. M. heeft eervol ontslagen Jhr. Mr. C. de Jonge als plaatsverv. kantonr. te Zierikzee, en in dezelfs plaats benoemd Mr. H. A. van Adrichem; en tot plaatsverv. kantonr. te Schoonhoven Mr. F. de Klopper; voorts eervol ontslagen J. H. F. Joost als ontv. der dir. bel. en akc. te Hazerswoude c. a., en in deszelfs plaats benoemd Jhr. M. A. P. T. Nahuijs; alsmede benoemd tot ontv. der dir. bel. in- en uitg. regten en akc. te Almelo (Stad en Ambt) J. W. G. A. van Nouhuijs.

Bij het dep. van Finantiën is ontvangen eene som van *f* 11.48½, door een onbekende, zich noemende Sincère, ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

Gisteren avond omstreeks vijf uren had alhier een ontzettend ongeluk plaats met een omnibus, welke met twaalf menschen geladen, van den Dam was afgereden naar den Rijnspoorweg. Een in de Kalverstraat omver gevallen hooiwagen, noodzaakte de omnibus, de St. Luciesteeg door te rijden. Vervolgens de Boommarkt langs en de brug nabij het spui willende oprijden, ten einde op het spui te komen, is een der paarden gestruikeld en de wagen daardoor achteruit glijdende in het water nedergestort. Slechts drie of vier personen vonden kans om uit het rijtuig te springen, de overige zijn er mede in het water geraakt. Naar men verneemt is de heer P. W. alhier woonachtig, bij dit ongeval verdronken, terwijl een ander heer uit 's Hage belangrijke kwetsuren heeft bekomen, eene vrouw uit Weesp is insgelijks doch minder ernstig gekwetst. De gekwetsten zijn naar het gasthuis vervoerd. Wat de overige passagiers betreft, deze hebben geen letsel bekomen. Een der paarden is bezweken.

Er is in de hoofdstad aangekomen de heer Bazzini, vermaard viool-virtuoos, wiens koncerten te 's Gravenhage een geestdrift verwekt hebben, welligt sedert Paganini door geen viool bewerkt. Met genoegen melden wij, dat de heer Bazzini voornemens is, zijne talenten te Amsterdam te doen hooren.

De berigten aangaande de gesteldheid der rivieren blijven geruststellend en doen een spoedigen en gunstigen afloop te gemoet zien.

Te Keulen was de waterstand heden morgen ten 8 ure weder twee duim lager dan gisteren. Er kwam daar veel ijs af.

De val op den Bovenwaal houdt aan. Te Hulhuizen werd in den waterstand heden morgen ten 6 ure weder 15 duim val waargenomen; te Pannerden op hetzelfde uur 23 duim. Het ijs bij Scherpenkamp en daar beneden was nog vast. De Waal was gisteren namiddag open tot even boven Tiel, alwaar gedurig ijsbewegingen plaats hebben, op dien dag met eenen waterstand van ongeveer 2.90 O. N. P. en 30 duim val. Te Arnhem en Westervoort werd het ijs heden morgen nog te voet gepasseerd. De waterstand van den Neder-Rhijn was te Arnhem ten 8 ure 4.89 O. N. P.; te Westervoort 4.30 el.

Te Gorinchem was de waterstand heden morgen ten 8 ure 3.80 el O. N. P., dus 3 duim hooger dan gisteren. De toestand van het ijs was onveranderd. Het werd bij langzaam dooiweder allengs zwakker.

Volgens de laatste berigten was de Lek nog vast. Beneden Krimpen ruimde het ijs intusschen voor den mond van de Noord langzamerhand op, zoodat gisteren in het Slikkerveer reeds weder Schouwen in de vaart waren. *(Staats-Courant.)*

In de Scheveningsche Duinen werken sedert eenigen tijd ongeveer 500 arbeiders. Daarvan zijn er vier honderd aan het einde van het kanaal bezig tot voorbereiding der werkzaamheden, wanneer eenmaal de doorgraving van het kanaal tot in zee zal plaats hebben. Deze zijn daar van wege het Stedelijk Bestuur aangesteld. De overige 100 worden bezig gehouden aan de ontginning van grond van wege de vereeniging tot werkverschaffing aan behoeftigen om aldaar aardappelen te pooten en rogge te zaaijen. Er wordt alzoo aan vele behoeftige huisgezinnen gedurende den winter door handenarbeid brood verschaft.

Te Scheveningen leeft een hoogbejaarde, brave visscher met eene liefdevolle, eenige dochter. Na lang aarzelen moest zij den grijsaard dezer dagen bekennen, dat zij niets meer bezat om van te leven. In dezen nood haalde de oude man tot groote vreugde zijner dochter een rolletje muntpapier van *f* 290 te voorschijn, die hij door 30 jaren spaarzaamheid had weten over te garen. Groot was echter de verslagenheid van beiden, toen men vernam, dat deze muntbilletten van de oudste soort en dus geheel zonder waarde waren, omdat zij vervallen zijn. De oude man, die een van de weinig overgeblevenen is, die in Januarij 1795 naar Engeland zijn overgestoken, heeft zich in dien hooggeklommen nood tot Z. M. gewend met de bede, dat het HD. moge behagen op eene of andere wijze in zijn verlies te gemoet te komen.

'S GRAVENHAGE, 25 Jan. Naar men verneemt, wordt Z. Exc. de Baron von Maltitz, gewezen gezant van Rusland, bij het Nederl. hof, binnen kort in de residentie verwacht, tot afdoening zijner zaken. Z. Exc. zal zich dan weder naar den Rijnkant begeven, alwaar hij zich thans nog bevind. *(A. H.)*

STRIJEN, 23 Jan. Even als in den Bommelerwaard heerscht hier eene groote sterfte onder de schapen. De beestenkooper L. Z. heeft er reeds een 70tal verloren, terwijl verscheidene landbouwers insgelijks aanmerkelijke verliezen ondergaan hebben. De ziekte onder het rundvee die hier en in de omstreken sedert eenige jaren belangrijke offers eischte, schijnt daarentegen geheel geweken. *(Grondwet.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Jan. Het artikel der *Preussische Correspondenz*, een half-officieel blad, hetwelk te midden der oorlogzuchtige geruchten, die in de laatste dagen van alle kanten gehoord werden, andermaal een uitzigt op het behoud van den wereldvrede heeft voorgespiegeld, luidt woordelijk aldus:

»Een groot deel des publieks is gewoon de houding der beurzen als eenen barometer der politieke toestanden en der openbare denkwijze te beschouwen. Over het algemeen moge deze zienswijze eenigen grond hebben, — door de ondervinding der jongste tijden is hare juistheid niet bevestigd geworden. Men mag van de handelswereld vergen, dat zij, geleid door een juist besef van hare belangen, zich ook in kritieke omstandigheden door een praktischen blik, door bezadigdheid in oordeelen en handelen onderscheide. Geen onbevooroordeeld opmerker zal intusschen ontkennen, dat de Europesche geldmarkten in den jongsten tijd dit vertrouwen bitterlijk hebben teleurgesteld. In plaats van eenvoudig den loop der gebeurtenissen tot rigtsnoer te nemen, lieten zij zich door geruchten en gissingen in de meest tegenovergestelde rigtingen voortdrijven. Sedert de verwikkelingen in het Oosten een voor den vrede van Europa meer dreigend aanzien erlangd hebben, schijnen de vertegenwoordigers der materieele belangen van eene bezadigde kritiek der uit de politieke kringen afkomstige berigten te hebben afgezien; elke mededeeling wordt door den angst der beurslieden verkeerd begrepen, verdraaid en misvormd; elke onzekerheid wekt ontmoediging; elke bedachtheid geeft het sein tot een panischen schrik.

»Wij moeten bekennen dat de Berlijnsche beurs zich niet heeft weten vrij te houden van de algemeene radeloosheid der finantiele wereld; en te regt mogen wij er tegen protesteeren, dat de jongste houding dier beurs als maatstaf voor de beoordeeling van den publieken geest in ons vaderland gebezigd worde. Wij gelooven zelfs dat de kleinmoedigheid der Berlijnsche beurs te strenger berisping verdient, daar zij in lijnregten strijd is met de stemming der bevolking en met den toestand des lands. Wij begrijpen den panischen schrik der Weener finantieele wereld, omdat Oostenrijk door zijne ligging in de nabijheid van het oorlogstooneel alligt, zelfs tegen zijnen wil in de krisis verwikkeld kan worden; wij vinden het natuurlijk dat te Parijs en te Londen de beursprijzen dalen, op het oogenblik dat de zeemogendheden door een gewigtigen stap de mogelijkheden eener botsing met Rusland vermeerderen; maar wij zoeken te vergeefs naar eene verklaring of verontschuldiging daarvoor, dat de Berlijnsche beurs de van de bedoelde punten uitgaande impulsie lijdelijk volgt, zonder door hare vastheid te bewijzen, dat zij den toestand des lands en de politiek der regering juist beoordeelt; de politiek eener regering, wier streven is, de natie, zoo eenigzins mogelijk, voor de rampen van eenen oorlog te bewaren, waarbij zij belang heeft; den toestand van een land, hetwelk, steunend op zijne wel geordende finantien, op zijn dapper leger, en op de beproefde vaderlandsliefde des volks, aan alle gevaren stoutmoedig het hoofd kan bieden.

»Daargelaten intusschen de bijzondere omstandigheden van ons vaderland, welke de vrees voor oorlog en de mogelijkheid eener mobielmaking van het leger onder de onwaarschijnlijkheden rangschikken — ook dan nog komt de tegenwoordige gesteldheid van zaken, (hoe bedenkelijk zij ook wezen moge en hoe weinig wij voor een gunstigen afloop zouden willen borg staan) ons toch niet in die mate kritiek voor, dat zij de hoop op behoud van den Europeschen vrede zou moeten vernietigen. Wanneer men over de in Petersburg heerschende stemming allerlei verontrustende geruchten uitstrooit; van onverwijlde terugroeping der Russische gezanten uit Londen en Parijs, van eene oorlogsverklaring tegen de Westersche mogendheden spreekt, dan kunnen wij deze mededeelingen uit bronnen, die vertrouwen verdienen, tegenspreken. Veeleer hebben wij goede redenen om het daarvoor te houden, dat Z. M. de Keizer van Rusland, bij zijne innige vriend-

schappelijke en vertrouwelijke betrekkingen met de groote Duitsche mogendheden, niet zal weigeren aan de nog zeer onlangs uit Berlijn en Weenen aan het Russische hof gerigte verzoenende vertoogen een regtmatig gehoor te geven. In elk geval zijn wij in staat te verzekeren, dat niets de bewering regtvaardigt, alsof het kabinet van Petersburg besloten zou hebben, het binnenloopen der Engelsche-Fransche vloot in de Zwarte zee als eenen *casus belli* te beschouwen en de uit Weenen toegezonden voorstellen van bemiddeling van de hand te wijzen.

»Het moge dan ook tot hiertoe aan de pogingen der diplomatie niet gelukt zijn, den strijd in het Oosten te beslechten — wij mogen toch de hoop op een beteren uitslag niet laten varen. Boven alle strijdende belangen staat eene algemeene, door alle partijen even diep gevoelde behoefte, die ten laatste de overwinning zal behalen; de behoefte aan algemeenen vrede."

ENGELAND.

LONDEN, 25 Januarij. De *Morning Herald* deelt de volgende toespraak mede, van den schout bij nacht Dundas, een der lords van de admiraliteit, gerigt tot de bemanning van de te Spithead aangekomen *Chili*:

»Mannen, ik ben op bevel van het bestuur der admiraliteit opzettelijk gekomen om u mede te deelen, dat wij op het punt zijn oorlog te krijgen en wel met Rusland. Het doel, u namens hunne Lordschappen toesprekende, is om u tot die gebeurtenis voor te bereiden; ik ben overtuigd dat gij dit nieuws zult ontvangen gelijk het aan Engelschen en wel Engelsche matrozen betaamt.

»Ik moet u verwittigen dat het land *uwe diensten niet kan missen*, hoe hard u zulks moge schijnen, na zulk een geruimen tijd afwezig te zijn geweest. Maar de eischen van de dienst gaan boven alle andere redenen.

»In plaats dus van u af te danken, zal men u uwe soldij voldoen. Gij zult eenige weken verlof hebben; en daarna, ik ben er van overtuigd, zult gij handelen gelijk immer Engelsche zeelieden, ter verdediging van het land gehandeld hebben. Ik hoop dat gij die mededeeling uit het goede oogpunt zult beschouwen; en ik waarschuw u vooruit, opdat gij geene teleurstelling zoudt ondervinden, — ik wensch vurig dat het kwaad nog moge afgewend worden, — maar wij moeten ons voor elke gebeurtenis gereed houden."

De admiraal vervolgens op de *Fire Queen* overgaande, is in de haven terug gekeerd.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 23 Januarij. Men leest in den *Lloyd* van 21 dezer: Luidens eene depêche uit Galatz van den 12 was de generaal Elgelhardt met 2000 man, door middel van stoombooten, den 12 bij het aanbreken van den dag den Donau overgestoken, en na op de eilanden en langs den oever het struikgewas te hebben verbrand, had hij een aanvang laten maken met het opwerpen van versterkingen. Tegen den avond kreeg men berigt, dat een Turksch detachement Matschin verlaten had om verkenningen te doen.

Ten acht ure had er nog geen gevecht plaats gehad. Vijf bataillons Russische jagers en infanterie zijn op onze stoombooten in de haven van Galatz verdeeld, en gereed om op het eerste gerucht naar den tegenoverliggenden oever zich te begeven. Volgens een gerucht, 't welk den 14 te Galatz liep, waren er ook Russische troepen bij Remi, den Donau overgegaan. Het terrein waarop de Russen thans hunne operatien bewerkstellingen, wordt Dobrutscha genaamd; het is eene landstreek doorsneden van moerassen, ten gevolge van de stroomen die er van alle hoogten van den Balkan op nederstorten, en de bodem is op het oogenblik zoo doorweekt dat men geen vrees behoeft te koesteren, dat de Turken er iets van belang op zullen ondernemen.

De Turken hebben het Bulgarische grondgebied aan deze zijde weinig versterkt. De versterkte plaatsen die in handen der Russen zich bevinden, zijn oneindig beter uitgerust dan die der Turken.

— Men wil dat de Russen bij het overtrekken van den Donau op den 12, twee Turksche dorpen in brand zouden hebben gestoken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 26 Januarij.

BEVALLEN (23 Jan.): S. C. van der Weijden, geb. van den Broeke, D. - A. M. Rabanus, geb. van den Kolk, D. — (25 Jan.) G. Herbers, geb. Bakker, D.

OVERLEDEN (23 Jan.): M. S. Arends, geb. Tonsor, 47 j. — B. Bosten, 4½ j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 25 Jan. Rogge. Verkocht: 146/2 ℔ Libau f 364 6/w. — Gerst. 128/2 ℔ Keersche f 260 6/w.

ANTWERPEN, 25 Jan. *Granen*. In alle soorten zonder verandering met eenigen handel in Tarwe tot vaste prijzen.

Suiker. *Ruwe*. Van Havana zijn verkocht 280 kisten, terwijl in *Geraffineerd* aanzienlijke zaken zijn afgesloten, waarvan de bijzonderheden niet bekend gemaakt zijn.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		25 JAN. 4 u. gebl.	26 JAN. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		59⅝	59½	à	59⅞	59¾
Dito Dito	3 »	70½	71	»	71¾	71½
Dito Dito	4 »	88⅝	$88\frac{11}{16}$	»	88⅞	88¾
Amortisatie	3½ »			»		
Handel-Maatschappij	4½ »			»		
Haarlemmermeer	5 »			»		
O. I. Leening 1844	4 »	83	88	»	88⅛	
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ »			»		
Dito Hollandsche dito				»		
Obligatiën	4½ »			»		
België, Certifikaten	2½ »			»		
Dito	4½ »			»		
Dito *Rothschild*	2½ »		48	»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »			»		
Rusl., bij *Hope en Co.*	5 »	101	100⅝	»	101	100⅝
Dito Ao. 1828—1829	5 »	100¾	100⅝	»	100¾	
Inschr. op 't Grootboek	6 »			»		
Dito Certifikaten	6 »	68	68	»		
Certifikaten te Hamburg	5 »			»		
Negot. 1831 en 1833	5 »	90½	90¼	»		
Negot. 1840	4 »	84		»		
Dito *Stieglitz*	4 »		83½	»		
Dito Nieuwe	4 »			»		
Nieuwe Engelsche	4½ »	89¼	89¼	»	89¾	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans 1½ »		19	19⅛	»	19¼	
Nieuwe	3 »			»		
Binnenlandsche	3 »	86⅝	36¼	»	86⅜	86½
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{5}{16}$	$4\frac{5}{16}$	»	$4\frac{5}{16}$	
Amortisable Schuld			4⅜	»		
Portugal, te Londen	3 »	84⅛	84½	»	$84\frac{13}{16}$	84¾
Dito Uitgestelde				»		
Weener Bank	5 »			»		
Dito	4 »			»		
Metalliek 1816—1852	5 »	67½	67	»	68½	68
Dito 1847	2½ »	85	34⅞	»	35½	35¼
Dito 1851 en 1852	2½ »	85	34⅞	»	85½	85¼
Dito 1849	5 »	83¼	84¼	»	84⅞	84¼
Dito Letter B	5 »	83½	84¼	»	84¾	84¼
Aand. f 500 bij *Rothsch.*				»		
Dito - 250 dito 1839				»		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 »			»		
Polen, Obligatiën	4 »			»		
Aandeelen 1835				»		
Dito met Loting fl. 500				»		
Sardinië, te Londen	5 »			»		
Denemarken, dito	5 »			»		
Peru, dito	4½ »		63⅛	»	64½	63⅛
Grieken, te Londen	5 »			»		
Philadelphia, bij *Hope en Co.*	5 »			»		
Dito te Londen	6 »			»		
Dito Bank		3¼	[illegible]	»		
Louisiana, te Londen	[illegible]			»		
Brazilië, te Londen [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»		
Dito 1843	5 »			»		
Grenada, dito à £ 100	2½ »	18	18⅛	»		
Dito Uitgestelde		6⅞	$6\frac{15}{16}$	»	$7\frac{5}{16}$	
Ecuador				»		
Mexiko, te Londen £ 100	3 »	$22\frac{1}{16}$	22¼	»	22⅜	
Dito Onbepaalde	3 »	22⅛	22¼	»	$22\frac{5}{16}$	
Venezuela, te Londen	3½ »			»		
Dito Uitgestelde	1 »			»		

Over het geheel was de markt heden willig gestemd, zonder dat de variatie van zoodanig belang was dan in de laatste dagen; de handel was over het geheel zeer levendig.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt., Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55$\frac{5}{16}$	Livorno	2/m.	f 88¾
»	zigt	» 55⅝	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.83
»	1/m.	» 55⅝	Weenen	6/w.	» 27½
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 88⅝
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35$\frac{5}{16}$
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35$\frac{15}{16}$
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11.80
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11.80
Genua	2/m.	» 45¼	Rotterdam	»	» ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 25 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 49⅜, 1840, 1842 4½ pc. 90; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 18¾; Binnenl. 3 pc. 36½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 70¼.

PARIJS, 25 Jan. Fransche 3 pc. 69.90; 4½ pc. 97 75; 3 pc. Spanje 35½; id. 1 pc. —; 4½ pc. België —; 4½ pc. Rusland 85½; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 90.

LONDEN, 25 Jan. Consols 90¼ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 39 a —; 1 pc. dito 18¾ a —; Comité-Bewijzen 3¾ a —; Passive 3⅝ a —; Rusl. 5 pc. 106 a —; 4½ pc. dito 86 a —; Holl. 4 pc. 89 a —; 2½ pc. 59½ a —; Braz. 96 a —; Peru 4½ pc 65 a —; Gren. uitg. 6½ a ; id. werk. 18 a —; 3 pc. Mexiko 22¼ a —; 4 pc. Portugal 36½ a —; Ecuador 4 a —; Wissel op Amst. —.—; Weenen 3/m. —.—; Hamburg 3 m. —.—.

PETERSBURG, 17 Jan. Wissel op Londen $38\frac{15}{16}$ a $39\frac{1}{16}$; Hamburg 34 a $34\frac{1}{16}$.

WEENEN, 25 Jan. Met. 5 pc. 90⅝; id. 4½ pc. 80⅝; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 12.17, Amst. 106½; Parijs —; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 25 Jan. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 86.

HAMBURG, 25 Jan. Spanje 3 pc. 34; id. 1 pc. 17½; Sardinië 5 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Amst. —.—; Weenen —.

FRANKFORT, 25 Jan. Met. 5 pc. 70¾; 3 pc. Spanje binnenl. 36¼; id. 1 pc. $19\frac{1}{16}$; Wissel op Londen 3/m. 116¾; Parijs 93¼; Amsterdam 100½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

ROTTERDAM, 24 Januarij. Van de lading van het schip Hendrik, kapt. W. van der Hoeven, van Batavia herwaarts gedestineerd, bij Renesse gestrand zijn nog 1003 b. Bindrottingen geborgen.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 25 Jan. J. J Gatzen, Elisabeth Helena, Middlesbrow.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Alida Wilhelmina, G. E. Doornbos, 2250 b Koffij, 340 krj Suiker, 295 sch. Tin, 531 b. Bindrottingen N. H. M.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Albrecht Beiling, K. van de Erve: 3116 b Koffij, 1668 kann. Suiker, 656 sch. Tin, 1749 b. Bindrottingen, N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 26 Januarij in lading naar:

Manheim	A. Bauduin, Urania.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron	J. B. Hanlein, Delphin.
Dusseldorp	A. Grenshauser, Erbherzog Johan.
Rijnhoogte	KEULEN 24 Jan. 3 vt. 5 dm.

MENGELWERK.

Levensschets van den Heer van Nouhuys. (1)

Herman Jacques Constant van Nouhuys is geboren den 5n Maart van het Jaar 1821 te St. Jansmolenbeke bij Brussel, uit een aanzienlijk nederlandsch geslacht (2). Zijn vader was Jacobus Petrus Henricus van Nouhuys, bij zijn leven een der hoofdambtenaars aan het Ministerie van Katholieke Eeredienst; zijne moeder was genaamd Constance Françoise Joséphine Gravinne van der Stegen de Putte. Weinige maanden na zijne geboorte moest het kind de moederzorgen reeds derven. Mevrouw van Nouhuys overleed op 24-jarigen leeftijd aan eene uitteerende ziekte. Of dit nog niet ramps genoeg ware, kwam Hermans vader, toen het kind zijn zevende jaar nog niet bereikt had, mede te sterven. Zijne grootmoeder van vaders zijde had, in tweede echt, gehuwd den met lof bekenden amsterdamschen arts Dr. Joannes Hermanus Besseling. Aan de vaderliefde van dezen, en aan de tedere verzorging, die hem van zijne achtenswaardige moei, de dochter des Heeren Besseling, ten deel viel, had Herman zijne eerste opkweeking en de aanvankelijke vorming van zijn geest te danken. De schrijver van dit beknopt levensberigt maakte het eerst kennis met den veelbelovenden knaap op de school van het Amsterdamsch Tweede Departement der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*. Het ontbreken van, in alle opzichten, voldoende katholieke scholen in de Hoofdstad, de welgezindheid van den toenmaligen Hoofdonderwijzer, de Heer J. W. L. F. Ippel, gevoegd bij den minder opgewekten toeleg, om, op gemengde scholen, den leerlingen *vaderlandsche* (?) denkbeelden in te prenten, die tot schade der godsdienstwaarheid strekken, noopten in die dagen nog sommige katholieke ouders hunne kinderen der genoemde onderwijsinrigting toe te vertrouwen. Herman gaf er vroege blijken van naarstigheid; hij leerde zonder moeite, en eene bijzondere netheid kenmerkte al waar hij overging of wat hij bewerkte. Eene groote zachtheid van charakter en eene beminnelijke kinderlijkheid, van zich, die hem nooit verlaten hebben, gaf zijnen omgang iets zeer aangenaams. De groote zorgen, die zijne pleegouders meenden voor de gezondheid van den telg der vroeg gestorvenen te moeten dragen, beletten echter dat Herman ooit in de eigenlijke wrijving en beweging van het schoolmakkersleven werd opgenomen. Hij behield immer eene zekere schroomvalligheid, die hem later minder diep in de dingen des werkelijken levens deed binnengaan en omgrijpen, dan men het, uit aanmerking zijner edele gaven van geest en hart, wenschelijk moest rekenen. Na volbragten leeftijd aan de genoemde onderwijsinrigting zeide hij zijne verdienstelijke onderwijzers, de Heeren Ippel en H. G. Witlage, vaarwel, en werd door Dr. Besseling aan de latijnsche school in onze hoofdstad, en later aan het Athenæum ter opleiding toevertrouwd. Inmiddels

(1) De Heer Alberdingk Thijm heeft, door de mededeeling van de tegenwoordige levensschets, ons in de gelegenheid gesteld te voldoen aan de door ons afgelegde belofte, om onze lezers uitvoeriger bezig te houden met de gedachtenis van onzen jong ontslapen vriend Van Nouhuys.

(2) De familie zijns vaders woonde te Groot-Lith in Noord-Brabant. Zijn grootvader Antonius Henricus van Nouhuys was geneesheer te Amsterdam, en aldaar gehuwd met Geertruida Maria Canter; deze was, langs vrouwelijke lijn (door hare overgrootmoeder Petronella) eene nakomeling van die Canters, welke van 1449 tot 1578 leden van de Amsterdamsche Magistraat zijn geweest en, om des geloofs wille, aan de revolutionairs van 1578 de burgemeesterlijke zetels hebben moeten inruimen. Eene nicht van Petronella Canter is gehuwd geweest met den bekenden Pensionaris van Amsterdam, Mr. Pieter de Groot. De Gravin van der Stegen de Putte, de moeder van Herman, stamde uit het geslacht van dien Drossaard van Brabant, Heer Jan van der Stegen, welke bij open brief van Koning Karel II, gegeven den 30n Jan. 1698, den titel en de regten van Graaf heeft verkregen.

schijnt hij zich echter reeds met de studie der oude talen, nog voor het verlaten van de lagere school, te hebben bezig gehouden; althands ik heb onder mijne papieren nog de nota gevonden, waarop hij de grieksche en sanskrietsche letterteekens vooreen medescholier had afgebeeld en uitgedrukt. Zijn grootvader had het voornemen een bekwaam rechtsgeleerde en eerlijk advokaat van hem te maken. Zelf kweekeling van de klassieke Minerva der vorige Eeuw, kon Dr Besseling niet nalaten zijnen kleinzoon, die hem tederlijk liefhad, een diepen eerbied in te boezemen voor de denkbeelden van vorming en geleerdheid, die tot den aanvang der XIXe Eeuw schier alleenheerschers geweest waren op het gebied der beschaving. Hieraan had Herman te danken, dat hij zich met de borst op de beoefening der klassieke talen toelei, en ze zich dermate eigenmaakte, dat hij, in later tijd, vrienden, die de voorrechten en de nadeelen der tot heden in zwang gaande akademische opleiding gelijkelijk hadden moeten derven, ten gids in de latijnsche en grieksche Grammatika verstrekken kon.

Maar zijne geheele ziel werd niet ingenomen, noch door de Filologie, noch door het Romeinsche Recht. Hij leide zijne voorbereidende examens af; en naauwelijks 22 jaren oud, was hij Kandidaat in de Rechten: maar inmiddels had zijn geest zich langs zoo verschillende zijden op andere voorwerpen gevestigd, dat hij, sints de dood zijns grootvaders, bij het gemis van een stoflijke drijfveêr om naar het doktoraat in de Rechten te streven, scheen afgezien te hebben van het verwerven des vroeger ten doel gekozen Meestertitels. De heerlijke en heilige harmoniën der Kunst hadden hem tot zich gelokt, en steeds dankbaar erkennende de verplichtingen, die hij aan zijne geleerde leidsmannen, in zonderheid aan den Hoogleeraar David Jacob van Lennep had, leide hij niet zelden de Pandekten van Justinianus ter zijde, om naar zijn piano te treden, het schilderspalet ter hand te nemen, of zich met de beoefening der nederlandsche dichtkunst te gaan bezighouden.

In al de verschillende kunsten spiegelde zijne zachte en reine ziel, zijn uitmuntend hart en onvermoeibare vlijt zich met treffende aanschouwelijkheid af. Hij speelde verdienstelijk viool en klavier (3). Ook in de kompozitieleer was hij geen vreemdeling. Maar zijn schilderstalent staat, in mijne schatting, bij zijne æsthetische gaven, boven aan. (4) Hij heeft vele grootere en kleinere landschappen en stillevens geschilderd, die ten nederlandschen ten-toon-stellingen niet onopgemerkt bleven en hem het lidmaatschap der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten verwierven. Die schilderijen in zonderheid waren het portret van hun maker. Hij schepte bijzonder veel genoegen in zachte en eenzame avondstonden. Hij slaagde vooral in het uitdrukken van de fijnheid der verschieten en in het teder en zuiver penceelen der hemelen. Zijn godsdienstig gemoed vond altoos kleuren en vormen, die den lof schenen te zingen van den Schepper, en niet zelden verklaarde een biddende herder bij een kruis, een Heiligenbeeld of kapelletjen, of de bouwvallen van een kasteel uit de tijden des gloeyenden geloofs, nog nader en duidelijker voor elken toeschouwer, welke hooge bestemming door Van Nouhuys aan de kunst werd toegekend en gegeven. Ik heb mij dikwerf verwonderd, niet dat hij er in slaagde het tedere vuur zijns gemoeds, den weemoed der Hemelzucht, op een doek uit te drukken, maar dat die weemoed en tederheid bij hem de plaats schenen te kunnen innemen van veeljarige en vaak herhaalde bestudeering der natuur. Hij had niet veel natuur gezien, en beeldde sommige harer hoofdtrekken toch met sprekende waarheid uit in zijne binnen vier eenzame wanden geschilderde landschappen.

Naar mate zijne ziel meer van godsdienstig leven begon te gloeyen, raakte hij hooger ingenomen met den nieuwen weg, dien hij, in de beoefening van wetenschap en letteren, door de voorstanders van Christendom en Germanismus gevolgd zag.

De zegen Gods liet hem toe zich al die hulpmiddelen, van boeken en kunstwerken, te verschaffen, welke hem van nut konden zijn bij de beoefening der Nederlandsche Letteren, en met milde hand deed hij ook anderen deelen in het genot zijner boekerij.

Vroeg aangetrokken tot de Poëzie, zonder zich nog bewust te zijn van het maatschappelijk en wijsgeerig doel in de Kunst, dat hem later helder voor den geest trad, wendde hij in zijn eersten dichtbundel zijne gave en studiën voornamelijk aan, om een onderwerp uit de oostersche waereld te bezingen. Die heldere en warme Hemel, die krachtige vegetatie, die schijnbaar kalme, die ruime en eenzame natuur, gevoegd bij het fantastiesch kleurrijke der arabische maatschappij (voor zoo ver dáar van maatschappij in den europeeschen zin des woords sprake kan zijn) hadden iets onbeschrijfelijk aantrekkelijks voor hem; en zijne schildering van de vallei van Kasjmire bleef tot de schoonste fragmenten uit zijn dichterarbeid behooren. De bundel, waarmede hij zijn intrede ter letterkundige waereld deed, was getiteld *Heesterplanten* (5); en ware 't niet, dat ook de geurige meidoorn zijne plaats vindt onder deze struiken — dan zou de titel een al te zedige geweest zijn. Daar was in dezen bundel, voor de blikken der mizoromische kunstrichters, nog geene bepaalde strekking zichtbaar tot verheerlijking van het Katholicismus door zijne Kunst. Er viel derhalve een welwillend onthaal aan te beurt; en de naam des auteurs kreeg in Holland en Belgiën bekendheid (6).

Na zijne *Heesterplanten* leide Van Nouhuys eene verzameling gedichten ter perse, die, naast eenige proeven van vertaling, meer zijn geheel subjektief gemoeds-leven en huiselijk verkeer vertolkten, en die, met een fraai, gegraveerd, portret van den auteur versierd, alleen strekten tot geschenk aan bloedverwanten en kunstgenoten. (7) In dezen bundel komen (later herziene) vaersjens voor, op 11- en 12-jarigen ouderdom door hem geschreven. In een, met het onderschrift 1833, zegt hij reeds weemoedig, maar geloovig:

Licht blijven mij geen tiental jaren,
Eer 'k voor Gods zetel nederkniel,
Eer Hij, omstuwd van de Englenscharen,
Zijn recht zal spreken tot mijn ziel.

Zegt dan, mijn vrienden, zonder weenen:
»Hij heeft volbracht een korten strijd:
Want naauw bij ons op aard verschenen,
Zag hij de grens van LEED en TIJD."

Onder de bewerking van een nieuw oostersch, onuitgegeven, gedicht, werd Van Nouhuys allengskens meer heengetrokken naar een gedachtenkring, die het kenmerk droeg van rijker vruchtbaarheid: naar de Middeleeuwen. »Toen," gelijk hij zich in de *Voorreden* zijner *Gedichten* uitdrukt, »begon er een nieuw tijdperk, gewichtig voor mijne oefening der kunst, en gewichtig bij 't besef van 't geen er nog te doen valt." Hij ving een gedicht aan, dat, op eene fransche overlevering gegrond, door hem in verbinding gebracht werd met de geschiedenis van een edelgeslacht in Holland, en, gelukkigerwijze! nog voor zijn overlijden voltooid, in het licht zal gegeven worden door den schrijver dezer levensschets, onder den titel van *Heer Ranulf van Crequy*.

Van Nouhuys behoorde tot die kunstenaars, welke in eene gelukkige kalmte van geest de mogelijkheid vinden, om meerdere kunstwerken te gelijk onder handen te hebben. Zoo wisselde zich dan niet slechts palet en dichtveder gedurig bij hem af — maar hij had menig maal te gelijker tijd verschillende werken uit den zelfden kunstkring onder handen. Dit maakt het intusschen onmogelijk aan de meeste eene bepaalde dagteekening toe te kennen. Na zijne *Gedichten* gaf hij eene vertaling van het *Agalma religiosorum* (8) in het licht, dat algemeen aan de pen van den Roomsch-Koning, onzen Hollandschen Graaf Willem den Tweede, wordt toegeschreven. In het proza van dat boekjen sloeg hij reeds dien gemoedelijken, ik zou haast zeggen eenigszins teder mystischen toon aan, welke zoo lieflijk en, in onze eeuw, op zoo ongewone wijze, het hart van den lezer toespreekt. Zelfs als hij de gevoelens van andere geleerden met zekere heftigheid bestreed, kon men het altoos, als iets kenmerkends, bij hem waarnemen, dat zijn literariesch leven zich in de afzondering het meest ontwikkelde. Hij had niets van dien, in de kritiek, onder de meeste, ook jongere, recensenten, geijkte, maar tevens versleten, manier van aan onbeduidendheden eenig fatsoen te geven. Drukte hij een weinig oorspronkelijk of alledaagsch denkbeeld, hier of ginds, uit — steeds had zijn stijl iets eigenaardigs, dat aan de nederlandsche mystieken van 1500 deed denken; en nimmer ontbrak in zijne betoogen of uitboezemingen die beminnelijke naïviteit, welke zelfs zijne vijanden er meê verzoenen moest — indien ze slechts een weinig goede trouw hadden. Want ja — hij, noch »naradich no fel" — die niemant de eereplaats in de groote maatschappij betwistte, kreeg zijne vijanden — zoodra men ontwaarde, dat hij, ook in zijne Kunst, katholiek wilde zijn. Hij heeft zich echter nimmer in eigenlijk gezegde polemiek begeven. (*Wordt vervolgd.*)

J. A. A. Th.

(3) Hij had den Heer F. B. Bunte tot leidsman in de muziek.

(4) De Heer G. A. Roth was zijn meester in de schilderkunst. Zijne onderwijzers waren tevens zijne vrienden.

(5) *Heesterplanten*, *Dichtwerk van* H. J. C. van Nouhuys. Te Andwerpen bij J. P. van Dieren & Co; te Amsterdam, bij G. Theod. Bom. 1844.

(6) De Andwerpsche Maatschappij *Voor Tael en Kunst* benoemde hem tot Korrespondeerend Lid. Leiden, Utrecht, Leeuwarden en Den Bosch hebben zich daarentegen enthouden verdiensten te erkennen, die, ten minste, toch wel opwogen tegen de publieke literaire handelingen van eenig vertegenwoordiger der meerderheid hunner Genootschaps-leden.

(7) *Gedichten van* H. J. C. van Nouhuys, 1845. Met het motto uit Plato: Τα καλα επι τοις αγαθοις. Het portret is geteekend door Hamburger, gesneden door Kaiser: dat is eene onbetwistbare lofspraak.

(8) *Het Lievelingsbeeld der Vromen, of bespiegeling van 't Lijden*, enz, Amsterdam, C. L. van Langenhuysen. 1850.

Advertentiën.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.